

Araştırma

Türkiye’de ve Özel Sektör’de Gönüllülük Araştırması’nın amaçları;

- Türkiye’deki gönüllülerin genel bir profilini ortaya koymak,
- Gönüllülük kavramının nasıl algılandığını saptamak,
- Gönüllülük olarak algılanan kavramları belirlemek,
- Sivil toplum kuruluşlarının tanınma, bilinme durumunu ortaya koymak,
- Sivil toplum kuruluşlarına üyelik ve gönüllülük durumunu saptamak,
- Özel sektör gönüllülerinin, gönüllülüğe bakış açısı ve katılım durumu.

Araştırma, oluşturulan soru formuna bağlı olarak, yüz yüze görüşme yöntemi ile geliştirildi. Türkiye genelinde 7 ilde (İstanbul, Ankara, İzmir, Samsun, Adana, Erzurum, Diyarbakır) 743 kişi ile görüşülerek gerçekleştirildi. Görüşülen kişilerin mesleklere göre dağılımı; 157 kişi özel sektör çalışanı, 296 kamu çalışanı ve 290 herhangi bir kurumda çalışmayan.

Araştırma sonuçları;

Kişilere “Gönüllülük” kavramı sorulduğunda oransal çoğunluğun ilk aklına gelen düşüncenin **yardımlaşma** olduğu görülmektedir (%41,5). Bu oranı **istekli olarak çalışmak** (%19,7) ve **sosyal dayanışma** (%12,2) takip etmektedir. Kişiler, gönüllülük kavramı içinde **maddi yardım yapmayı** gönüllülük olarak algılamaktadır (%68,4). **Yiyecek/içecek, kıyafet yardımını** gönüllülük olarak algılayanların oranı yüzde 52,6 iken **topluma fayda sağlayan çalışmalarda aktif olarak yer almak** gönüllülüktür diyenlerin oranı yüzde 48,2'dir.

Gönüllülük faaliyeti olarak görülen davranışlar kişilere hatırlatma yapılarak sorulduğunda, **maddi yardımda bulunmak** (80,3) akla ilk gelen gönüllülük davranışı olmuştur. Ardından **toplumda fayda sağlayan çalışmalarda aktif olarak yer almak** (%79.0) gelmektedir. **Zekat vermek** ise 36,9 oranında gönüllülük faaliyeti olarak değerlendirilmiştir.

Bugüne kadar herhangi bir gönüllülük faaliyetine katılma durumunda; **hiç gönüllülük yapmayanların** oranı %66,9 iken, **gönüllü olanların oranı** %33,1 dir.

Gönüllülük yapan 246 kişilik örneklemin, gönüllülük yaptıkları alanlar; **eğitim** (49,2), **çevre** (26,8), **sağlık** (23,2), **kültür** (18,4) olarak sıralanmıştır.(sıralanan alanların, özel sektörde de aynı olduğu gözlemlenmiştir.) Aynı örnekler grubu, gönüllülük çalışmalarını gerçekleştirirken; **toplumun gelişimine katkıda bulunmak** (61,4), **eğitime ve öğretime katkıda bulunmak** (35,0), **çevreye katkıda bulunmak** (30,5) nedenlerinin etkili olduğunu belirtmiştir.

Gönüllülük yapan bireylerin, gönüllülük ile kazandıklarını düşündükleri özellikler; **topluma katkıda bulunmanın verdiği huzur** (54,1), **vicdani sorumluluğu yerine getirmenin sağladığı huzur** (52,8), **dinsel açıdan sağladığı huzur** (32,1) olarak belirtilmiştir.

Bireylerin gönüllülük yapamama nedenlerinin başında **yeterli zamanlarının olmaması** (75,3) olarak belirlenmiştir. Bireylerin, **gönüllülüğe nasıl ve nerede başlayacaklarını bilemeleri** (16,9) ise bir diğer neden olarak görülmektedir.

Kamuoyunun oransal çoğunluğu **toplumsal sorunlara karşı duyarlı olduğunu ancak çözümü için hiçbir şey yapmadığını** belirtmektedir (%68,1). **Toplumsal sorunlara karşı duyarlı olduğunu ve çözümü için aktif olarak rol aldığını** belirtenlerin oranı ise; yüzde 25,4'tür

Özel sektör çalışanlarının gönüllü olmasını destekleyen unsurlar sıralandığında; **şirketlerinin gönüllülük çalışmalarına sıcak bakması** (38,2), **kariyerlerine katkı sağlaması** (31,2), **şirketlerin üst düzey yöneticilerinin gönüllülük faaliyetlerine katılımı** (31,2) ilk akla gelen unsurlar olmaktadır.

Ümit Boyner

Özel Sektör Gönüllüler Derneği Başkanı

Üyelerimizden Akademetre Araştırma ve Stratejik Planlama ile Türkiye’de ve Özel Sektörde Gönüllülük araştırmasını gerçekleştirerek, gönüllülük konusundaki yeni verilere ulaşmayı hedefledik. Bu nitelikte araştırmaların başka araştırmaların da geliştirilmesine ve Türkiye’de sivil toplum kuruluşları ve gönüllülük konusunda daha çok bilinç yaratılmasına katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Araştırma sonuçlarında, ülkemizde gönüllülük anlayışının çok çeşitli olduğunu gözlemledik. Maddi yardım yapmak, yiyecek ve giyecek toplamak, zekat vermek de büyük ölçüde gönüllük faaliyeti olarak algılanmaktadır. Oysa ki, gönüllülüğün temelinde, bireylerin, bilgi, beceri, tecrübe ve zamanlarını karşılık beklemeden başkaları için değerlendirmeleri yatmaktadır. Bu sonuç sivil toplum kuruluşları için üzerinde düşünülecek bir sonuçtur.

Gerek çalışan gerekse çalışmayan bireylerin gönüllülük yapmama nedenlerinin başında zamanlarının yetersiz olması gelmektedir. Çalışma sonuçları göstermiştir ki, bireyler boş zamanlarını büyük çoğunlukla evlerinde oturarak geçiriyorlar.

Özel sektör çalışanları olarak Özel Sektör Gönülleri Derneği’nin programlarında haftada bir saat gönüllülük yaparak toplumumuzda fark yaratabiliyoruz. Gönüllülüğün tüm bireylerde, manevi tatmin, motivasyon, özgüven gelişimi, yeni beceriler kazanma gibi yararlı özelliklerin gelişmesini sağladığını gözlemliyoruz. Özel sektörde gönüllülüğe baktığımızda, gönüllülük çalışmaları, çalışanların kişisel, mesleki, ve sosyal gelişimlerini desteklerken, kurumsal açıdan da şirketlerin toplumla ilişkilerini geliştirmekte, itibarını ve çalışan bağlılığını arttırmaktadır.

Özel sektör çalışanlarının gerçekleştirdikleri gönüllülük projelerinin topluma faydalarını özetleyecek olursak; nitelikli sosyal hizmet, sosyal fayda, özel sektörün kalifiye çalışanlarının beceri ve yeteneklerinin aktarılması, toplumsal hizmetlere ayrılan bütçelerde tasarruf, toplumsal sorunların gündeme gelmesi ve kısa sürede çözümlenmesi vb.

Sonuç olarak, bu çalışmanın gönüllülük konusunda temel olmasını arzu ediyor, yeni araştırmalara yol açacağını düşünüyoruz.